
Οικονομική Ανάλυση της Πολιτικής για τη Βιολογική Γεωργία (Στόχος 2.3)

Η Βιολογική Γεωργία ως Μοχλός Βιώσιμης Ανάπτυξης

Σελίδα 1

1. Γιατί αυτό το ποσό; Η Λογική πίσω από την Επένδυση των €150 εκατομμυρίων.

Η επιλογή του ποσού των ~€150 εκατομμυρίων ετησίως για την επίτευξη του στόχου του 25% της αγροτικής γης υπό βιολογική καλλιέργεια είναι μια στρατηγική απόφαση που βασίζεται στην **απορρόφηση και στοχευμένη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ)**. Το ποσό αυτό δεν αντιπροσωπεύει μια νέα δαπάνη για τον εθνικό προϋπολογισμό, αλλά το εκτιμώμενο ύψος των ευρωπαϊκών ενισχύσεων που μπορούν και πρέπει να κατευθυνθούν προς τους αγρότες για να κάνουν τη μετάβαση από τη συμβατική στη βιολογική γεωργία.

Η λογική του ποσού βασίζεται στην ανάγκη να καλυφθούν δύο βασικά κόστη για τους παραγωγούς:

1. **Το Κόστος Μετάβασης:** Τα πρώτα 2-3 χρόνια της μετατροπής μιας συμβατικής καλλιέργειας σε βιολογική, οι αποδόσεις συχνά μειώνονται, ενώ τα προϊόντα δεν μπορούν ακόμη να πωληθούν ως πιστοποιημένα βιολογικά. Οι ενισχύσεις είναι απολύτως απαραίτητες για την κάλυψη αυτής της "κοιλιάς του θανάτου" και την αντιστάθμιση της απώλειας εισοδήματος.
2. **Το Υψηλότερο Κόστος Παραγωγής:** Η βιολογική γεωργία είναι συχνά πιο εντατική σε εργασία και απαιτεί διαφορετικές, μερικές φορές πιο δαπανηρές, μεθόδους για την προστασία των φυτών και τη λίπανση. Οι ενισχύσεις αντισταθμίζουν αυτό το υψηλότερο κόστος, καθιστώντας τη βιολογική γεωργία οικονομικά ανταγωνιστική.

Ενδεικτική Κοστολόγηση:

Ο στόχος είναι η μετάβαση περίπου 4 εκατομμυρίων στρεμμάτων από τα 28,5 εκατομμύρια της συνολικής γεωργικής γης. Οι ενισχύσεις της ΚΑΠ για τη βιολογική γεωργία κυμαίνονται σημαντικά ανάλογα με την καλλιέργεια (π.χ. από €30-€40/στρέμμα για τα σιτηρά, έως και €90/στρέμμα για την ελιά ή τα σπωροκηπευτικά). Μια μέση ενίσχυση της τάξης των €35 - €40 ανά στρέμμα για τα 4 εκατομμύρια στρέμματα που αποτελούν τον στόχο, οδηγεί σε έναν συνολικό ετήσιο προϋπολογισμό της τάξης των €140 - €160 εκατομμυρίων.

Συνεπώς, το ποσό των **€150 εκατομμυρίων** είναι μια ρεαλιστική εκτίμηση του ύψους των ευρωπαϊκών πόρων που πρέπει να δεσμευτούν ετησίως για την παροχή των απαραίτητων κινήτρων στους αγρότες ώστε να επιτευχθεί ο φιλόδοξος εθνικός στόχος.

2. Σε τι ακριβώς θα διατεθεί αυτό το ποσό; Η Δομή της Δαπάνης.

Τα €150 εκατομμύρια, προερχόμενα από την ΚΑΠ, θα διατεθούν μέσω δύο βασικών μηχανισμών, όπως αυτοί ορίζονται από το νέο ευρωπαϊκό πλαίσιο:

A. Οριζόντιες Ενισχύσεις (Πυλώνες II & Οικολογικά Σχήματα):

Αυτό αποτελεί τη βασική ροή της χρηματοδότησης.

- **Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης (Πυλώνας II):** Θα χρηματοδοτήσουν πολυετείς δεσμεύσεις για τους αγρότες που εντάσσονται σε συστήματα βιολογικής γεωργίας. Αυτό παρέχει σταθερότητα και προβλεψιμότητα στους παραγωγούς.
- **Οικολογικά Σχήματα (Eco-schemes):** Αυτό είναι το νέο, ευέλικτο εργαλείο της ΚΑΠ. Θα παρέχουν ετήσιες, εθελοντικές ενισχύσεις στους αγρότες για την υιοθέτηση συγκεκριμένων, φιλικών προς το περιβάλλον πρακτικών, με τη βιολογική γεωργία να αποτελεί την κορυφαία επιλογή.

B. Υποστηρικτικές Δράσεις (Μόχλευση για Ποιότητα):

Ενώ η κύρια δαπάνη είναι η άμεση ενίσχυση, ένα μέρος των πόρων ή συμπληρωματικοί πόροι θα κατευθυνθούν σε δράσεις που διασφαλίζουν την επιτυχία της μετάβασης:

- **"Ταχεία έγκριση (fast track) για βιολογικά σχήματα":** Αυτό δεν είναι μια άμεση δαπάνη, αλλά μια επένδυση στην αναβάθμιση των πληροφοριακών συστημάτων του Υπουργείου και του ΟΠΕΚΕΠΕ, ώστε να μειωθεί η γραφειοκρατία και να επιταχυνθούν οι πληρωμές προς τους αγρότες.
- **"Περιφερειακά προγράμματα":** Χρηματοδότηση για την εκπόνηση εξειδικευμένων μελετών και την παροχή στοχευμένης τεχνικής υποστήριξης σε επίπεδο περιφέρειας, ώστε να προωθηθούν οι βιολογικές καλλιέργειες που ταιριάζουν στα συγκριτικά πλεονεκτήματα κάθε περιοχής.
- **Στήριξη Συνεταιρισμών:** Χρηματοδότηση για τη δημιουργία και ενίσχυση συνεταιρισμών και ομάδων παραγωγών, ώστε να μπορέσουν να καλύψουν από κοινού το κόστος της πιστοποίησης, της μεταποίησης και της εμπορίας των βιολογικών τους προϊόντων.

3. Πώς θα επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος αντίκτυπος; Ο Οικονομικός Μηχανισμός.

Η επένδυση στη βιολογική γεωργία δημιουργεί έναν ενάρετο οικονομικό και περιβαλλοντικό κύκλο.

1. Οικονομικός Μηχανισμός (Αύξηση Προστιθέμενης Αξίας):

- Τα βιολογικά προϊόντα έχουν **υψηλότερη τιμή πώλησης** (price premium) στις διεθνείς και την εγχώρια αγορά. Η μετάβαση στη βιολογική γεωργία επιτρέπει στους Έλληνες αγρότες να μετακινηθούν από την παραγωγή μαζικών, χαμηλής αξίας εμπορευμάτων (commodities) στην παραγωγή επώνυμων, υψηλής ποιότητας προϊόντων.

- Αυτό οδηγεί σε **αύξηση του αγροτικού εισοδήματος**, ακόμα και αν οι αποδόσεις ανά στρέμμα είναι ελαφρώς χαμηλότερες.
- Η αυξημένη ζήτηση για βιολογικά προϊόντα δημιουργεί **νέες θέσεις εργασίας** όχι μόνο στον πρωτογενή τομέα, αλλά και στη μεταποίηση, την τυποποίηση, την πιστοποίηση και την εμπορία.

2. Περιβαλλοντικός & Κοινωνικός Μηχανισμός (Εσωτερίκευση του Οφέλους):

- Η μείωση της χρήσης χημικών φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων μειώνει το κόστος της ρύπανσης των υδάτων, ένα κόστος που σήμερα πληρώνει η κοινωνία ως σύνολο.
- Η βελτίωση της υγείας του εδάφους και η προστασία των επικονιαστών διασφαλίζουν τη **μακροπρόθεσμη παραγωγικότητα** της ελληνικής γης, δημιουργώντας ένα πιο ανθεκτικό αγροτικό σύστημα για τις μελλοντικές γενιές.
- Η προσφορά περισσότερων βιολογικών προϊόντων στην αγορά οδηγεί, λόγω ανταγωνισμού, σε **μείωση της τιμής τους για τον τελικό καταναλωτή**, καθιστώντας την υγιεινή διατροφή πιο προσιτή για όλους.

Η πολιτική αυτή, επομένως, δεν είναι μια απλή επιδότηση. Είναι μια **στρατηγική επένδυση για την αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου της ελληνικής γεωργίας**, με στόχο τη δημιουργία υψηλότερης προστιθέμενης αξίας με ταυτόχρονη προστασία του φυσικού κεφαλαίου.

Σελίδα 3

4. Από πού θα προέλθουν οι πόροι; Η Ανάλυση της Χρηματοδότησης.

Η χρηματοδοτική στρατηγική είναι το ισχυρότερο σημείο αυτής της πολιτικής, καθώς είναι απόλυτα ρεαλιστική και δεν επιβαρύνει καθόλου τον εθνικό προϋπολογισμό.

- Πυρήνας: Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) - Πυλώνες II & Οικολογικά Σχήματα
Τα ~€150 εκατομμύρια θα προέλθουν εξ ολοκλήρου από τον προϋπολογισμό της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η νέα, "πράσινη" ΚΑΠ (2023-2027) έχει θέσει τη βιώσιμη γεωργία και την προστασία του περιβάλλοντος στο επίκεντρο των στόχων της. Οι πόροι αυτοί είναι ήδη διαθέσιμοι για την Ελλάδα και προορίζονται ακριβώς για τέτοιες δράσεις. Η πολιτική του ΚΟΣΜΟΥ δεν είναι η εξεύρεση νέων πόρων, αλλά η δέσμευση για την πλήρη και στοχευμένη αξιοποίηση των υφιστάμενων ευρωπαϊκών πόρων προς αυτή τη στρατηγική κατεύθυνση.

Συγκεκριμένα, οι πόροι θα αντληθούν από δύο βασικά εργαλεία της ΚΑΠ:

1. **Τα Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης (Πυλώνας II):** Αυτά χρηματοδοτούν πολυτελείς, διαρθρωτικές δεσμεύσεις, όπως η ενίσχυση για τη μετατροπή σε βιολογική γεωργία και η στήριξη των συνεταιρισμών.
2. **Τα Οικολογικά Σχήματα (Eco-schemes - Πυλώνας I):** Αυτό είναι το νέο, ευέλικτο εργαλείο της ΚΑΠ. Περίπου το 25% των άμεσων ενισχύσεων της ΚΑΠ προορίζεται για αυτά τα εθελοντικά σχήματα. Οι αγρότες λαμβάνουν μια επιπλέον ετήσια ενίσχυση εάν υιοθετήσουν πρακτικές που ωφελούν το κλίμα και το περιβάλλον. Η βιολογική γεωργία είναι η κορυφαία από αυτές τις πρακτικές.

Αυτή η προσέγγιση επιτρέπει την υλοποίηση μιας εξαιρετικά φιλόδοξης περιβαλλοντικής και αναπτυξιακής πολιτικής με **μηδενικό κόστος για τον Έλληνα φορολογούμενο**, απλώς κατευθύνοντας με στρατηγικό και αποφασιστικό τρόπο τους ευρωπαϊκούς πόρους που ήδη δικαιούται η χώρα.